

Bryssel den 29 november 2024
(OR. en)

16179/24

RECH 520
COMPET 1158

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	29 november 2024
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	15553/24
Ärende:	Att främja EU:s konkurrenskraft, stärka det europeiska forskningsområdet och åtgärda dess fragmentering – Rådets slutsatser (29 november 2024)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om *att främja EU:s konkurrenskraft, stärka det europeiska forskningsområdet och åtgärda dess fragmentering*, som godkändes av rådet vid dess 4063:e möte den 29 november 2024.

**RÅDETS SLUTSATSER OM ATT FRÄMJA EU:S KONKURRENSKRAFT, STÄRKA DET
EUROPEISKA FORSKNINGSSOMRÅDET OCH ÅTGÄRDA DESS FRAGMENTERING**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD

SOM ERINRAR OM

- sina slutsatser av den 28 maj 2021 om en fördjupning av det europeiska forskningsområdet: att skapa attraktiva och hållbara karriärer och arbetsvillkor för forskare och göra kompetenscirkulation till ett faktum, där man betonade att ojämna flöden när det gäller forskares rörlighet måste åtgärdas på nationell nivå och på europeisk nivå samt framhöll behovet av att stödja forskningssystem med sämre resultat så att deras attraktionskraft ökar,
- sin rekommendation av den 26 november 2021 om en pakt för forskning och innovation i Europa samt sina slutsatser om den framtida styrningen av det europeiska forskningsområdet, där man planerade att stärka samarbetet mellan EU:s medlemsstater för att främja ett konkurrenskraftigt europeiskt forskningsområde,
- sina slutsatser om den nya europeiska innovationsagendan av den 2 december 2022, där man betonade vikten av en mer balanserad kompetenscirkulation och framhåller vikten av att påskynda tillgången till finansiering för nystartade expanderande företag och små och medelstora företag för att främja, locka och hålla kvar begåvningar, även inom det teknikintensiva området, för att förbättra och konsolidera innovationsekosystemen och överbrygga innovationsklyftan i Europa,
- sina slutsatser av den 2 december 2022 om forskningsinfrastruktur, där man särskilt efterlyste ett säkerställande av den europeiska forskningsinfrastrukturens långsiktiga hållbarhet och ett främjande av ekosystemet för forskningsinfrastrukturer i Europa,

- Europeiska rådets slutsatser från mars 2023 och april 2024, där man underströk vikten av att främja en mer innovationsvänlig miljö baserad på vetenskaplig spetskompetens som påskyndar innovationers spridning på marknaden och deras expansion, och ökar framtida investeringar för att uppnå målet om att utgifterna för forskning och utveckling ska utgöra 3 %,
- sina slutsatser av den 8 december 2023 om förstärkning av forskningens och innovationens roll i och inverkan på den politiska beslutsprocessen i unionen, där det påpekades att vetenskapligt underbyggda politiska beslutsprocesser kan förbättra kvaliteten på och öka samstämmigheten i politiska initiativ och stärka unionens konkurrenskraft, och att en ökad samordning mellan innovationsekosystem och en effektivare användning av all kapacitet och alla resurser skulle förbättra unionens konkurrenskraft och innovationsresultat och medborgarnas liv,
- sin rekommendation av den 18 december 2023 om en europeisk ram för att locka och behålla talanger inom forskning, innovation och företagande i Europa, där man efterlyste ramvillkor för att behålla kompetenta forskare i unionen, betonar vikten av att främja attraktiva forskarkarriärer och stärka förmågan inom forskningsförvaltningen,
- sin rekommendation av den 2 december 2022 om med de vägledande principerna för kunskapsutnyttjande, som syftar till att anta en gemensam linje för åtgärder och politiska initiativ för att förbättra kunskapsutnyttjandet i unionen,
- sin rekommendation av den 23 maj 2024 om ökad forskningssäkerhet, där man strävade efter till konsekvens i hela unionen och rekommenderade att medlemsstaterna arbetar för att utveckla och genomföra en sammanhängande uppsättning politiska åtgärder för att öka forskningssäkerheten,
- sina slutsatser av den 23 maj 2024 om stärkt kunskapsutnyttjande som ett verktyg för en motståndskraftig och konkurrenskraftig industri samt för strategiskt oberoende i en öppen ekonomi i Europa, där man efterlyste ett underlättande av tillgången till riskfinansiering och en ökning av privat och offentligt såddkapital och tillväxtkapital samt att sammankopplingen av innovationsekosystem, forsknings- och teknikinfrastrukturer och andra aktörer i ekosystemen underlättas,

- sina slutsatser av den 23 maj 2024 om efterhandsutvärderingen av Horisont 2020 och framtidsutsikter, där man underströk ramprogrammets avgörande roll som det centrala instrumentet på EU-nivå för att stödja forskning och innovation,
- kommissionens meddelande av den 22 oktober 2024 om genomförandet av det europeiska forskningsområdet, där man utvärderade de framsteg som gjorts och beskrev möjliga vägar för utveckling och vidareutveckling av det europeiska forskningsområdet i framtiden,
- Letta-rapporten, som offentliggjordes den 10 april 2024, där man efterlyste en femte frihet på den inre marknaden, bland annat genom att möjliggöra fri rörlighet för forskning och innovation,
- Draghi-rapporten, som offentliggjordes den 9 september 2024, där EU uppmanas att frigöra sin innovationspotential genom att omprioritera sina kollektiva insatser för att överbrygga innovationsklyftan i förhållande till andra globala ekonomier,

Ökad roll för forskning och innovation när det gäller att stärka EU:s konkurrenskraft

1. BEKRÄFTAR EU:s åtagande att stärka sin konkurrenskraft, sitt välstånd, sin klimatneutralitet senast 2050 och sitt ledarskap på den globala arenan på lång sikt, BETONAR den avgörande roll som unionens och medlemsstaternas forsknings- och innovationspolitik spelar för att uppnå detta mål, FÖRESPRÅKAR att forskning och innovation ska integreras i centrum av unionens och medlemsstaternas strategier, BEKRÄFTAR att för att stärka EU:s konkurrenskraft är det av yttersta vikt att förbättra unionens internationella ställning och ledarskap genom banbrytande, grundläggande och tillämpad forskning och disruptiv innovation samt vetenskaplig spetskompetens, BETONAR de växande och sammanlänkade utmaningar som unionen står inför när det gäller att stärka konkurrenskraften, påskynda den dubbla omställningen, säkra sammanhållning och inkludering samt säkerställa både ekonomisk säkerhet och strategiskt oberoende, samtidigt som en öppen ekonomi bevaras, ANSER att forskning och innovation i linje med EU:s grundläggande värden och prioriteringar, inbegripet konkurrenskraft i kombination med ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet, bör spela en central roll när det gäller att övervinna dessa utmaningar,

2. NOTERAR Draghi-rapporten om EU:s framtida konkurrenskraft som syftar till att främja unionens konkurrenskraft, särskilt inom avancerad teknik, VÄLKOMNAR rapportens detaljerade analys av global konkurrenskraft och forsknings- och innovationstrender, dess vision om att forskning och innovation kan bidra till att förbättra produktiviteten och konkurrenskraften samt ERINRAR OM Budapestförklaringen¹, där det brådskande behovet av att överbrygga innovationsklyftan betonades, både i förhållande till våra globala konkurrenter och inom EU,
3. UPPREPAR den avgörande betydelsen av ökade investeringar i forskning och utveckling, och målsättningen att uppnå målet på 3 % av BNP, senast bekräftat av Europeiska rådet i dess slutsatser av den 17–18 april 2024 och i Budapestförklaringen av den 8 november 2024 om att detta mål ska uppnås senast 2030, och BETONAR samtidigt behovet av den effektiva användningen av medel från EU:s ramprogram för forskning och innovation och säkerställandet av anpassning mellan nationella medel och EU-medel, för att på så sätt utnyttja både ytterligare offentliga och privata investeringar, ERINRAR OM att man i rådets slutsatser om efterhandsutvärderingen av Horisont 2020 inser nödvändigheten av en tillräcklig budget och stabilitet under genomförandefasen för EU:s ramprogram för forskning och innovation, utan att det påverkar unionens framtida fleråriga budgetram, ERINRAR OM behovet av att mobilisera offentliga forsknings- och utvecklingsrelaterade investeringar på nationell nivå och på EU-nivå, och av att utforma och genomföra politik och reformer för forskning och innovation, samt reformer som kommer att skapa de rätta förutsättningarna för att ge incitament till ökade privata forsknings- och utvecklingsinvesteringar, UPPMANAR dessutom medlemsstaterna och kommissionen att identifiera den optimala policymix som kommer att öka de privata utgifterna till två tredjedelar av forsknings- och utvecklingsinvesteringarna,

¹ [Budapestförklaringen om den nya given för den europeiska konkurrenskraften](#)

4. NOTERAR att kunskap och idéer driver konkurrenskraften framåt och att unionen är beroende av att man på ett effektivt sätt mobiliserar den talang och kreativitet som finns i hela forsknings- och innovationsgemenskapen genom att främja tillgången till medel och samarbete inom ramen för forskning och innovation på grundval av vetenskaplig spetskompetens och genom konkreta åtgärder för förenkling, ARGUMENTERAR därför för investeringar i nationella forsknings- och innovationssystem och för fokuserade och effektiva EU-ramprogram för forskning och innovation genom vilka man finansierar forskning och innovation med spetskompetens, BETONAR dessutom vikten av att ta itu med europeiska och globala socioekonomiska utmaningar genom breda, inkluderande och strategiska alleuropeiska samarbeten i vilka både privata och offentliga enheter deltar och FRAMHÅLLER det europeiska mervärdet av både små och storskaliga samarbetsbaserade forsknings- och innovationsprojekt,
5. INSER vikten av att överbrygga innovationsklyftan mellan medlemsstaterna för att förbättra den europeiska konkurrenskraften, ÄR MEDVETET OM de betydande ansträngningar som gjorts i detta avseende, men att det trots detta fortfarande krävs betydande framsteg, BETONAR därför att för att minska innovationsklyftan krävs fortsatta ansträngningar genom nationella reformer och investeringar samt relevanta EU-program till stöd för forskning och innovation, utan att det påverkar den framtida fleråriga budgetramen, ERINRAR därför om uppmaningen till kommissionen att bedöma och presentera effekterna av olika alternativ i riktning mot en effektivare strategi, inbegripet skräddarsydda åtgärder, som beaktar de bakomliggande orsaker som identifierats och bidrar till att överbrygga forsknings- och innovationsklyftan, NOTERAR att spridningen av spetskompetens genom samarbeten mellan medlemsstaterna skulle bidra till att förhindra fördjupningen rådande ojämlikheter,
6. BETONAR att det är viktigt att fortsätta att bygga upp och stärka forsknings- och innovationsekosystem genom att koppla samman aktörerna i quadruple helix-strategin på EU-nivå samt på nationell och regional nivå, och säkerställa effekterna av resultaten från spetsforskning och innovativa lösningar för möta socioekonomiska utmaningar och stärka det strategiska oberoendet och den digitala suveräniteten, PÅPEKAR att dessa forsknings- och innovationsekosystem bör återspegla utmaningar, behov och möjligheter genom att till exempel bygga vidare på strategiska områden med regional styrka i linje med principen om strategier för smart specialisering,

7. FRAMHÅLLER vikten av ett evidensbaserat politiskt arbete och beslutsfattande på EU-nivå och på nationell nivå, och av en process för gemensamt skapande som gör det möjligt för alla aktörer i quadruple helix-strategin (den akademiska världen, regeringen, industrin och samhället) att kanalisera sin kunskap och erfarenhet,
8. BEKRÄFTAR vikten av internationellt samarbete för att driva på den spetskompetens och den forskning och innovation i världsklass som krävs för att förbättra Europas konkurrenskraft och möta samhällsutmaningar kring klimatförändringar, hälsa och digitalisering tillsammans med globala partner, BETONAR, med tanke på den ökande geopolitiska betydelsen av forskning och innovation, behovet av att säkerställa proportionella och effektiva åtgärder för att förbättra forskningssäkerheten,

Det europeiska forskningsområdets roll för att öka konkurrenskraften och minska fragmenteringen

9. STÖDER förstärkningen av det europeiska forskningsområdet eftersom det bidrar till unionens konkurrenskraft, FRAMHÅLLER de betydande framsteg som gjorts inom ramen för den första politiska agendan för det europeiska forskningsområdet (2022–2024) och vikten av att utvärdera de lärdomar som dragits, BETONAR den avgörande roll som den nya politiska ramen för det europeiska forskningsområdet och förvaltningsstrukturerna för det europeiska forskningsområdet som infördes 2021 spelar, särskilt strategin för gemensam utformning och gemensamt genomförande, BEKRÄFTAR vikten av att säkra minst hälften av medlemsstaternas åtagande att säkerställa ett brett politiskt stöd för genomförandet av den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet och ett frivilligt och flexibelt tillvägagångssätt för vidtagandet av åtgärderna inom det europeiska forskningsområdet, det koncept som kallas variabel geometri, samtidigt som man erkänner behovet av att fortsätta att samarbeta för att uppnå den inre marknaden för kunskap, forskning och innovation och minska fragmenteringen, vilket upprepades i kommissionens meddelande om genomförandet av det europeiska forskningsområdet,
10. STÖDER ambitionen i den nya fasen av den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet (2025–2027) att påskynda gemensamma initiativ för att stärka grundläggande forsknings- och innovationsvärden i Europa och att skapa synergier mellan forskning och innovation samt utbildning, utbildnings-, industri- och sektorspolitik, i enlighet med vad som krävs i pakten för forskning och innovation i Europa, BETONAR behovet av att fortsätta att fokusera på att uppnå konkreta utfall och verkningsfulla resultat genom en enhetlig uppsättning åtgärder och på ett transparent och effektivt sätt för att uppnå målen för det europeiska forskningsområdet, BETONAR att man genom åtgärderna inom det europeiska forskningsområdet bör ta itu med paktens prioriteringar, genom att sträva efter lämplig balans mellan en ambitiös och genomförbar arbetsplan, samt tillgodose behovet av gemensamma åtgärder på europeisk nivå,

11. STÖDER vikten av att stärka synergier mellan unionens och medlemsstaternas relevanta medel och program för att stödja utvecklingen av det europeiska forskningsområdet, UPPREPAR särskilt behovet av att bättre anpassa ramprogrammet till den politiska ramen för det europeiska forskningsområdet, ERINRAR OM vikten av att säkerställa samstämmighet mellan åtgärder inom det europeiska forskningsområdet och relevanta politiska initiativ, såsom den nya europeiska agendan för innovation, KONSTATERAR att dessa synergier uttryckligen bör inriktas på att förverkliga EU:s strategiska agenda (2024–2029),
12. UPPREPAR behovet av en förstärkt roll för kommittén för det europeiska forskningsområdet och innovation (Erac) när det gäller ett gemensamt fastställande av prioriteringar och gemensam strategisk planering, tillsammans med den roll som det europeiska forskningsområdets forum och andra relevanta tematiska grupper spelar i genomförandet av den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet, vilket leder till bättre samordning och anpassning mellan planering och genomförande av politik på EU-nivå och nationell nivå, VÄLKOMNAR att det förnyade europeiska forskningsområdet har lett till ökat engagemang från intresseorganisationer och FÖRESLÅR att man ökar intressenternas deltagande, särskilt industrins, genom en översyn av de kategorier som finns representerade vid europeiska forskningsområdets forum,
13. PÅPEKAR att de tillämpliga rekommendationerna i Letta-rapporten, särskilt de om en ”femte frihet”, och de från Draghi-rapporten bör beaktas inom ramen för artikel 179.1 i EUF-fördraget för att utveckla ett fullt fungerande europeiskt forskningsområde, UPPMANAR kommissionen att arbeta i nära samarbete med medlemsstaterna och, i förekommande fall, associerade länder och intresseorganisationer för att utveckla det europeiska forskningsområdet genom att undanröja de återstående hindren för fri rörlighet för forskare, vetenskaplig kunskap, teknik och data och för att främja genomförandet av pakten för forskning och innovation och den inre marknaden, ERINRAR OM att strategiska områden av gemensamt intresse skulle kunna omfatta forsknings- och teknikinfrastrukturer, öppen vetenskap, transnationellt och internationellt samarbete, jämn fördelning mellan kvinnor och män inom forskning och innovation, gemensam programplanering, forskningskarriärer och forskares rörlighet samt strukturreformer på det europeiska forskningsområdet,

14. FRAMHÅLLER vikten av att övervaka framstegen med förverkligandet av det europeiska forskningsområdet och ÄR MEDVETET OM att övervakningsmekanismen för det europeiska forskningsområdet tillhandahåller fakta och insikter om framstegen, UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att finjustera denna mekanism genom att utarbeta landsrapporterna om det europeiska forskningsområdet tillsammans med experter och medlemsstater samt tillhandahålla en stödjande ram som främjar ett större engagemang för nationella reformer inom forskning och innovation och evidensbaserat beslutsfattande,

Att frigöra och stärka Europas talangpotential

15. KONSTATERAR att talanger är en viktig tillgång för att driva på ekonomisk tillväxt, konkurrenskraft, innovation och teknisk utveckling samt samhällseliga framsteg, ERINRAR OM att de prioriteringar som man enats om i rådets rekommendation om forskarkarriärer, inbegripet akademisk frihet, institutionellt oberoende och lämpliga karriärutsikter, spelar en central roll för att utveckla begåvningar inom forskning och innovation och bevara Europa som en globalt attraktiv plats för forskning, STÖDER därför nationella och europeiska strategier, initiativ och program som uppmuntrar kompetenscirkulation och motverkar kompetensflykt samt ger stöd åt begåvningar och karriärer, såsom Europeiska forskningsrådet (EFR) och Marie Skłodowska-Curie-åtgärderna, UPPMUNTRAR till främjande av jämställdhet, jämn fördelning mellan kvinnor och män, lika möjligheter och inkludering för forskare från alla bakgrunder samt främjande av användning, genomförande och övervakning av instrument för institutionell förändring, såsom inkluderande jämställdhetsplaner,
16. BETONAR vikten av att öppna och stärka alleuropeiska forskarnätverk, entreprenörer, innovatörer och forskningsledare och stödja yrkesverksamma, för att möjliggöra bättre spridning av kunskap och idéer samt rörlighet för människor, FRAMHÅLLER det alleuropeiska mervärdet och resultaten av åtgärder inom ramen för Cost (europeiskt samarbete inom vetenskap och teknik) för att skapa inkluderande europeiska nätverk för forskning och innovation som spiller över för att generera utmärkt know-how och samarbete inom forskning och innovation,

17. UPPMANAR med kraft kommissionen och medlemsstaterna att stärka inflytandet för forskare, entreprenörer, innovatörer och alla forskningschefer samt stödja yrkesverksamma så att de kan förbättra sina färdigheter, kompetenser och attityder gentemot spetskompetens och genomslagskraft, vilket möjliggör utbredningen av digital teknik, i syfte att tillgodose marknadens och sektorns behov, ANSER att större uppmärksamhet även bör ägnas åt ett tidigt skede av forskarnas karriärer och klyftan mellan könen i all framtida politik, samt åt att öka synligheten för förebilder och framgångshistorier som kan främja och stödja begåvningar, BETONAR att ökad konkurrenskraft kräver en ändrad attityd hos aktörerna i forsknings- och innovationsekosystemet mot sammanlänkningen av vetenskap, forskning, innovation, entreprenörskap, kunskapsutnyttjande och risktagande, särskilt genom sektorsövergripande rörlighet och dialog,

Att bygga broar: en förstärkning av Europas forsknings- och teknikinfrastrukturer

18. ÄR MEDVETET OM betydelsen av europeiska forsknings- och teknikinfrastrukturer som strategiska tillgångar för att främja forskning och innovation, vetenskapliga upptäckter och teknikintensiv utveckling samt omvandling av kunskap till innovation på regional, nationell och europeisk nivå samt av utbildning och anställning av högkvalificerade forskare och yrkesverksamma, NOTERAR forsknings- och teknikinfrastrukturens förmåga att spela en viktig roll när det gäller att öka forsknings- och innovationspotentialen hos forskningsorganisationer, nystartade företag och små och medelstora företag samt industrin i lokala och regionala ekosystem, och därmed öka konkurrenskraften och åtgärda fragmenteringen, UPPMUNTRAR till bättre användning och spridning av anläggningar och tjänster för infrastruktur och teknik i hela EU, VÄLKOMNAR de framsteg som kommissionen gjort när det gäller att lägga fram en rapport om politik som stöder tekniska infrastrukturer i EU och UPPMANAR kommissionen att fortsätta sitt arbete tillsammans med medlemsstaterna och berörda parter,

19. ERINRAR OM Tenerifeförklaringen om forskningsinfrastrukturer², där man efterlyste ett säkerställande av långsiktig hållbarhet för forskningsinfrastrukturer som inte bara omfattar deras utformning och konstruktion, utan även deras styrning, verksamhet och tillhandahållande av tjänster för vilka lämpliga finansieringssystem och finansieringsmekanismer bör undersökas, UPPREPAR att det krävs ytterligare konkreta åtgärder på nationell och europeisk nivå för att ta itu med dessa utmaningar, särskilt för ett bättre deltagande från mindre medlemsstaters sida, BETONAR vidare de kompletterande roller som kommissionen, medlemsstaterna och de privata aktörer har när det gäller att säkra den finansiering som krävs för forsknings- och teknikinfrastruktur av europeisk betydelse (särskilt Esfris milstolpar och konsortier för europeisk forskningsinfrastrukturs) för att möjliggöra ökad och mer inkluderande tillgång,
20. UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att främja öppen vetenskap och öppna metoder och infrastrukturer för innovation, vilket underlättar gränsöverskridande utbyte av kunskap, data och resurser i enlighet med principen om ”så öppen som möjligt, så begränsad som nödvändigt”,

Att driva på innovation: frigörande av tillväxt och investeringar i Europa

21. ANSER att det är prioriterat att säkerställa flexibla och investerarvänliga ramvillkor för företagande för innovation i linje med de globala trender som underlättar nystartade och expanderande företags verksamhet och tillväxt på den inre marknaden, och därigenom främja innovation och stärka unionens tekniska kapacitet och konkurrenskraft,
22. INSER vikten av disruptiv innovation och teknik för att förbättra EU:s konkurrenskraft, UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att undersöka behovet av att utveckla stödsystem som främjar innovationsverksamhet med hög risk/hög belöning, BEKRÄFTAR behovet av att fortsätta att stödja alla typer av innovation – från inkrementell till banbrytande innovation – och säkerställa att små och medelstora företag får stöd i att förnya och stärka sin motståndskraft, vilket kommer att påskynda konkurrenskraften,

² [230926_Declaration_Tenerife.pdf](#)

23. NOTERAR med hänvisning till Draghi-rapporten att EU:s underskott i fråga om att utveckla och uppgradera ny teknik för att uppnå företagens fulla potential även beror på otillräckliga privata utgifter inom forskning och innovation samt ett relativt underutvecklat finansiellt ekosystem, BETONAR vikten av att involvera privata riskkapitalinvesteringar i innovationsfinansiering och UPPREPAR betydelsen av att uppmuntra alleuropeiska privata investeringar för att ta itu med avgörande marknadsklyftor, UPPMUNTRAR kommissionen och medlemsstaterna att skapa incitament för privata investerare, affärsänglar och plattformar för gräsrotsfinansiering i syfte att öka de privata investeringarna i innovationsfinansiering och normalisera risktagande investeringskultur, INSER vikten av att stärka och förenkla den strategiska användningen av innovationsupphandling för att påskynda utvecklingen och spridningen av innovativa lösningar i Europa,
24. UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att göra finansieringsinstrumenten mer attraktiva, effektiva och mindre komplicerade för sökande och mottagare genom att avsevärt minska deras administrativa börda (särskilt när det gäller riskkapitalinvesteringar) och sprida användningen av rullande tidsfrister och regulatoriska sandlådor.
-